

SEXAGESIMA AD 2025
Lk 8:4–15 (Js 55:6–11; Ap 16:9–15)

4 Aga kui rahvahulki kogunes ja kõigist linnadest Jeesuse juurde tuli, rääkis Ta neile tähendamissõnaga:

5 «Külvaja läks välja oma seemet külvama. Ja külvamisel pudenes osa seemet tee äärde ning tallati ära ja taeva linnud nokkisid selle.

6 Ja osa kukkus kaljule, ja see kuivas tärgates, sest sel ei olnud niiskust.

7 Ja osa kukkus ohakate keskele, ja samal ajal tärganud ohakad lämmatasid selle.

8 Ja osa kukkus heasse mulda, ja kui see tärkas, kandis see sajakordselt vilja.» Seejärel Ta hüüdis: «Kel kõrvad on kuulda, kuulgu!»

9 Jeesuse jüngrid küsisid Temalt, mida see tähendamissõna tähendab.

10 Jeesus ütles: «Teile on antud ära tunda Jumala riigi saladusi, aga muudele inimestele on kõik tähendamissõnades, et nad vaadates ei näeks ja kuuldes ei mõistaks.

11 See tähendamissõna aga tähendab: seeme on Jumala sõna.

12 Teeäärsed on need, kes kuulevad, aga pärast tuleb kurat ja võtab sõna ära nende südamest, et nad ei usuks ega pääseks.

13 Kaljupealsed on need, kes kuuldes võtavad sõna rõõmuga vastu, ent neil ei ole juurt, üürikest aega nad usuvad, ent kiusatuse ajal taganevad ära.

14 Mis ohakate sekka kukkus, on aga need, kes sõna küll kuulsid, ent edaspidi lämmatavad neid muretsemised ja rikkus ja elulõbud ning nende vili ei saa küpseks.

15 Aga mis on heas mullas, on need, kes sõna kuuldes seda kaunis ja heas südames säilitavad ja kannatlikkuses vilja kannavad.»

Aga rohke rahvahulga kogunedes ja linnadest Tema juurde kohale tulles rääkis Ta tähendamissõna läbi: «Külvaja läks välja oma külviseemet külvama. Ja külvamisel kukkus osa tee äärde ja tallati ära ja taeva linnud sõid selle ära. Ja teine osa kukkus maha kalju peale ja tärgates kuivas, kuna tal polnud niiskust. Ja teine osa kukkus okaspõõsaste keskele ja koos sellega tärganud okaspõõsad lämmatasid selle. Ja teine osa kukkus heasse maasse ja tõi tärgates sajakordset vilja.» Olles neid asju rääkinud, hüüdis Ta: «Kellel on kõrvad kuulda, kuulgu!» Tema jüngrid aga küsisid Temalt, mis tähendamissõna see selline on. Tema aga ütles: «Teile on antud taibata Jumala kuningriigi saladusi, ülejäänule aga tähendamissõnades, et nad nähes ei näeks ja kuuldes ei mõistaks. See tähendamissõna aga on: külviseeme on Jumala sõna. Need aga tee ääres on need, kes on kuulnud, siis aga tuleb kurat ja võtab sõna ära nende südamest, et nad uskuma hakates päästetud ei saaks. Need aga kalju peal on, kes, niipea kui nad juhtuvad kuulma, sõna rõõmuga vastu võtavad, ja neil ei ole juurt – need, kes mõneks ajaks usuvad ja katsumuse ajal ära langevad. Okaspõõsaste keskele langenud aga, need on, kes kuuldes ning

muretsemiste ja rikkuse ja elumõnude all edasi minnes lämmatatakse ega kanna küpsed vilja. Heas maas aga – need on need, kes kauni ja hea südamega kuuldes sõnast kinni hoiavad ning püsivuses vilja kannavad.»

Sissejuhatus

Kiriku pärimuse järgi on kolmanda evangeeliumi autoriks arst Luukas, kes oli sündinud Antiokia paganlike vanemate lapsena¹. Kuigi vahel on arvatud, et Luukas võis juba varasemalt kuuluda Jeesuse laiemasse õpilasteringi (nn seitsmekümne hulka), on kirikuisad valdavalt veendunud, et temast sai kristlane Pauluse kuulutustöö tulemusena, kelle saatja Luukas tema teisel ja kolmandal misjonireisil oli, jäädes Pauluse juure ka tema vangipõlvpäevil.

Luuka evangeeliumi 21. peatükk toob ära Jeesuse ettekuulutuse Jeruusalemma hävitamise kohta, kuid ei maini selle ettekuulutuse täitumist, seega on tõenäoline, et evangeelium on kirjutatud enne aastat 70. Ning kuna evangeeliumi järg, Apostlite tegude raamat, lõpeb kirjeldusega Pauluse jõudmisest Rooma, kus apostel viibis [vähemalt] kaks aastat enne oma märtrisurma aastal 64, tundub üsna tõenäoline, et evangeelium on valminud hiljemalt 60. aastate esimesel poolel.

Olles ise endine paganausuline, väljendab Luukas oma evangeeliumis kindlat veendumust Jeesuses teostunud lunastuse universaalsusest: see ei ole mõeldud mitte ainult juutidele, vaid kõigile rahvastele: «Nõnda on kirjutatud, et Messias pidi kannatama ja kolmandal päeval üles tõusma surnuist. Ja Tema nimel peab kuulutatama meelearandust pattude andeksandmiseks kõigi rahvaste seas, alates Jeruusalemmast.» (Lk 24:46j)

Luuka evangeelium (nagu ka Apostlite tegude raamat) algab sissejuhatusena, milles raamatu esmase adressaadina märgitakse «üliaulist Teofilost²», samuti kirjeldab Luukas sissejuhatuses nii oma töömeetodit kui eesmärki: «Juba mitmed on võtnud kätte koostada jutustus neist asjust, mis meie seas on aset leidnud, nõnda nagu seda on meile edasi andnud need, kes ise algusest peale on seda oma silmaga näinud ja on saanud sõna sulasteks. Seepärast on mullegi tundunud õige, pärast kõigega algusest peale täpset tutvumist, kirjutada sinu jaoks, üliauline Teofilos, järgemööda kõik üles, et sa võiksid õppida tundma sulle õpetatud asjade usaldusväarsust.» (Lk 1:1–4)

Arvatavasti oli Teofilos ristiusust huvitunud pagan, võib-olla ka juba ristimiskandidaadiks vastuvõetu, kes sellisena kehastab õigupoolest kogu inimkonda, kellele Kristuse jüngrid on kutsutud evangeeliumi kuulutama. Seda tasub ka

¹ Seda, et tegemist oli sünni poolest paganaga, võib järeltada apostel Pauluse sõnadest Kirjas koloslastele, kus apostel nimetab ainsaiks ümberlõigatute hulgast tema juurde jäänud kaastöölisteks Aristarhost ja Markust, andes seejärel edasi tervitused ka «armsalt arstilt Luukaselt» (vt Kl 4:10–14).

² Nimi Θεόφιλος tähendab «Jumala sõber».

evangeeliumi paremaks mõistmiseks pidevalt meeles pidada, iseäranis kahest aspektist: esiteks juba mainitud universaalsus, mis seisneb selles, et kristlik rõõmusõnum on mõeldud (ja mõödapäasmatult vajalik) kõigile rahvastele.

Ning teiseks: kuna autori eesmärgiks ei ole mitte rahuldada lugejate uudishimu, vaid neid usuliselt veenda, on ta ajaloolisele tõepärasusele piinliku täpsusega truuks jääda püüdes (vt nt Lk 3:1j.) oma teose üles ehitanud viisil, mis toob esile kristluse olulisimad õpetuslikud ja usutunnistuslikud tõesed. Parimal viisil väljendavad seda taotlust ehk Emmause jüngerite loos öeldud sõnad: «Ja hakates peale Moosesest ja Prohvetitest, seletas Jeesus neile ära kõigist kirjadest selle, mis Tema kohta käib.» (Lk 23:27)

Keelelisi märkuseid

Rahvahulki – ὄχλου – sõna ὄχλος tähistab enamasti suuremat, juhuslikku rahvahulka, vahel ka halvustavas tähenduses («rahvamass», «pööbel»).

Jeesuse – originaalis puudub siin Jeesuse nimi.

Tähendamissõnaga – διὰ παραβολῆς – sõna παραβολή – «tähendamissõna», «võrdlus», «võrdum», «mõistukõne», «õpetussõna» – koosneb lähedust, sarnasust, seotust või ka vastandust tähistavast eessõnast παρά ja verbist βάλλω – «heitma», «viskama», «puistama».

Tee – τὴν ὁδόν – sõna ὁδός tähendab nii «tee» kui «teekond» (s.t «käidud/parajasti käidav tee»³).

Mulda – εἰς τὴν γῆν – sõna γῆ – «maa» – võib tähistada kas maapinda, teatavat maa-ala (piirkonda, riiki), kogu maakera või maad (maist) taeva (taevase) vastandina, ka inimkonda.

Kandis – ἐποίησεν – sõna ποιέω tähendab «tegema», «teostama», ka «looma»⁴.

Jeesuse – originaalis puudub siin Jeesuse nimi.

Küsisid – ἐπηρώτων – sõna ἐπερωτάω tähendab «tungivalt küsima», ka «[aru] pärima».

Jüngrid – οἱ μαθηταὶ – sõna μαθητής – «jünger», «õpilane» – tuleneb verbist μανθάνω – «õppima», «teadmisi omandama», ka «[tundma] õppima», «mõista/arusaada püüdma».

³ Vrd samast algtüvest pärineva venekeelse verbiga ходить – «käima».

⁴ Muuhulgas on siit pärit ka sõna ποίημα – «teos», «poeem» –, nt Ef 2:10: «Sest meie oleme Tema teos...», mida võiks tõlkida ka: «Meie oleme Tema loome...» või: «Meie oleme Tema poeem...»

Ära tunda – γινῶναι – sõna γινώσκω tähendab «tundma õppima», «tunda saama», «teadma», «mõistma», «taipama», «[jätkuva, kasvava kogemuse kaudu] tunnetama».

Jumala riigi – τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ – sõna βασιλεία tähistab nii kuningriiki kui ka kuninglikku võimu, meelevalda, valitsemisõigust.

Ei mõistaks – μὴ συνιῶσιν – sõna συνίημι – «mõistma», «aru saama» – tähendab sõnasõnalt «kokku viima» või «kokku panema».⁵

Kurat – ὁ διάβολος – sõna διάβολος – «kurat» – koosneb eessõnast διά – «läbi» – ja verbist βάλλω – «viskama», «heitma», «pillutama».⁶

Südamest – τῆς καρδίας – sõna καρδία – «süda» – tähistab piltlikult n-ö sisemist inimest, s.t eneseteadvust, eriti hinge ja vaimu keskmene, mõtete, tunnete, soovide, igatsuste, püüdluste «asupaigana», elujõu ja tahte allikana.

Usuks – πιστεύσαντες – sõna πιστεύω – «uskuma», «[midagi] tõeks pidama», «[milleski] veendunud olema», «[millelegi oma] usaldust panema» – tuleneb verbist πείθω – «veenma», «veenduma», «veendunud olema», «usaldama», «usalduma», «kuulda võtma», «uskuma».

Pääseks – σωθῶσιν – sõna σώζω tähendab «päästma», «tervendama», «vabastama», siin passiivis «pääsema».

Üürikest aega – πρὸς καιρὸν – sõna καιρός tähistab enamasti kindlalt määratletavat aega ja ajavahemikku või kindlaksmääratud ajahetke.

Kiusatuse – πειρασμοῦ – sõna πειρασμός tähendab «katsumus», «läbikatsumine», «proovilepanek», «kiusatus».

Taganevad ära – ἀφίστανται – sõna ἀφίστημι koosneb eessõnast ἀπό – «ära» – ja verbist ἵστημι – «püsima», «kinnitama», «seisma» – ning tähendab «ära taganema», «ära langema», ka «ära põgenema».

Muretsemised – μεριμνῶν – sõna μέριμνα – «mure» – tähendusvarjundiks on hirmul, kahevahel, segaduses, murest halvatud olemine.

⁵ Niisiis seisneb mõistmine kogetava mõistuse abil «kokku viimises» (analoogselt näiteks pusle kokkupanemisega), «otste kokku viimises», kusjuures kõige olulisem on seejuures, et see, mida tajutakse ja kuidas tajutavat mõtestatakse, oleks tõde, «kokku viidud», s.t kooskõlas reaalsusega.

⁶ Seega on kurat segaduse (ja kahtluste) külvaja, lõhestaja, üksteise vastu ässitaja.

Elulõbud – ἡδονῶν τοῦ βίου – sõna ἡδονή tähendab «nauding», «mõnu», ka «mõnuhimu», «naudinguhimu».⁷

Kannatlikkuses – ἐν ὑπομονῇ – sõna ὑπομονή tähendab «püsivus», «kindlameelsus», «vastupidavus».

Sisuline analüüs

Luuka evangeeliumi kaheksas peatükk algab märkusega, et Jeesus rändas «linnast linna ja külast külla ning jutlustas ning kuulutas evangeeliumi Jumala riigist» (Lk 8:1). Temaga olid kaasas kaksteist jüngrit ja mõned naised, kes Teda rahaliselt toetasid. Jeesuse tuntus (ja arvatavasti ka uudishimu, mida Ta tekitas) kasvas sedavõrd, et Tema juurde ei kogunenud mitte ainult selle paiga rahvas, kus Ta parajasti jutlustas, vaid Tema juurde tuldi lähematest ja kaugematestki linnadest (Lk 8:4). Seepärast pole sugugi juhuslik, et Jeesus pöördus inimeste poole tähendamissõnaga külvajast: just see Ta oli – sõnaseemne külvaja –, ning Ta teadis suurepäraselt, et just niisugune, nagu näitab see tähendamissõna, on ka Tema kuulutustöö tulemus.

Kuna Jeesus ise annab külvaja tähendamissõnale väga selge tõlgenduse, ei ole vaja selle tähenduse üle pikalt pead murda. Kindlasti tuleks hoiduda püüdest matemaatilise täpsusega välja arvutada, kui palju külviseemet kuhugi sattus: Jeesus ei ütle, et head vilja kandis veerand seemnetest – võib-olla oli seda palju rohkem, võib-olla aga vähem. Oluline on pigem see, et nii Jeesus kui Tema kuulajad teavad väga hästi, et ükski mõistlik külvaja ei puista seemet valimatult igale poole – see Külvaja aga, kellest Jeesus siin kõneleb, teeb seda sellegipoolest, sest erinevalt kuradist Ta tahab, et kõik inimesed võiksid tulla usule ja saada päästetud. Jumalik külvimees annab võimaluse kõikidele – isegi teades, et mitte kõik sellest võimalusest kinni ei haara ja et isegi nende hulgas, kes seda teevad, on kahetsusväärset palju selliseid, kes peagi nõrkevad ja loobuvad.

Siinkohal võib siiski küsida, kas Jeesus ikka tõepoolest tahab, et kõik võiksid Jumala sõna vastu võtta ning sellest targanud usu väes õndsaks saada – ütleb Ta ju ise, et kõneleb tähendamissõnadega selleks, et «nad vaadates ei näeks ja kuuldes ei mõistaks» (Lk 8:10). Kreekakeelset originaalteksti vaadates jääb silma, et siin kasutatakse läbivalt oleviku ajavormi – mitte öeldu kindlale teostumisele viitavat grammatilist tulevikku. Sellest võib järeldada, et Jeesuse tegelik eesmärk ei ole mitte kedagi välistada, vaid vastupidi, inimestes *praegu* teatavat segadust ja sellest tulenevaid küsimusi tekitades kinkida neile veelgi suurem võimalus mõista, uskuda ja pääseda.

Tähendamissõnad teenivad just seda eesmärki: esmapilgul otse elust võetud lugudes on alati mingi konks, midagi kummalist, vastuolulist, mille ülesandeks on äratada kuulaja

⁷ Siit tuleneb ka võõrsõna «hedonism».

tähelepanu, ärgitada teda isegi vastu vaidlema – nagu ka siin, kus Jeesus kõneleb külvajast, kes käitub kallist külviseemet suvalistesse kohtadesse puistates täiesti mõistusevastaselt. Oleks tegemist olnud looga külvajast, kes läks oma seemet hoolikalt hoides ja igasugusest raiskamisest hoidudes hästi ette valmistatud põllule ning külvas seal nii, nagu iga mõistlik põllumees külvab, siis oleksid kuulajad heakskiitvalt kaasa noogutanud... ja oma eluga täpselt samamoodi edasi läinud, nagu enne. Nüüd aga jäid nad seisma, vangutasid pead, kehtasid õlgu ja küsisid, küllap isegi teistega aru pidades, et huvitav, mida Ta sellega ikkagi mõtleb. Täpselt nii, nagu Jeesuse jüngridki: «Mis tähendamissõna see selline on?»⁸

Nii demonstreerib Jeesus mitte ainult külvaja tähendamissõna sisulise sõnumi, vaid ka selles meelega kasutatud hüperboolse sõnastuse kaudu seda, kui väga läheb Talle korda, et tõepoolest kõik inimesed võiksid evangeeliumi sõna vastu võtta, sellest kinni pidada, selles juurduda ja püsida ning sellest igavese elu leida. Õigupoolest näitab Jeesus – mitte ainult selle tähendamissõnaga, vaid kogu oma eluga, eeskätt oma peagi saabuvate kannatuste ja ohvrisurmaga, et Tema ise pole mitte ainult külvaja, vaid Ta on ka külvatav seeme. Jeesus ise on nisuiiva, mis langeb maasse ja sureb, et kanda palju vilja (vrd Jh 12:24), kusjuures maa, millesse Ta langeb, ei ole mitte ainult võõras haud, kuhu Tema surnukeha pärast ristilt võtmist maetakse, vaid kogu maailm, inimkond, kelle lunastamiseks Ta on tulnud ning kes Ta kauni ja hea südame asemel tapvast kadedusest ja surmavast ülekohtust täidetuga vastu võttis.

Tähendamissõnale külvajast järgneb Luuka evangeeliumi kaheksandas peatükis tähendamissõna põlema süüdatud lambist, mida ei kaeta astjaga ega peideta voodi alla, vaid mis pannakse lambijalale, et kõik toasolijad näeksid valgust. Sellegi tähendamissõna mõte on sama, mis tähendamissõnal külvajast. Jeesus ütleb: «Pidage siis silmas, kuidas te kuulete! Sest kellel on, sellele antakse, ja kellel ei ole, sellelt võetakse seegi, mis ta arvab enesel olevat.» (Lk 8:18) Me kõik oleme üks või teine pinnas, millesse Jumal on külvanud oma sõna. Jumala suuremeelses helduses pole põhjust kahelda, küll aga tuleb võtta tõsiselt hoiatust sellest, mis meile on antud, mitte ilma jääda, ükskõik, kas püsivuse puuduse, kiusatuste ja katsumuste, rikkuse, muretsemiste või mõnuhimu tõttu. Jumala sõna (ja selle läbi pakutavat armu) tuleb mitte ainult passiivsena kõlavalt «säilitada», nagu ütleb viimane eestikeelne tõlge, vaid sellest tuleb tugevasti kinni hoida.

Jeesus annab selle kohta kohe ka näitliku õppetunni: Tema juurde tulevad Ta ema ja vennad ning soovivad Temaga kokku saada. Jeesus ütleb seepeale: «Minu ema ja mu vennad on need, kes Jumala sõna kuulevad ja selle järgi teevad.» (Lk 8:21) Sellega ei ütle Jeesus midagi halvaks panevat ei oma vendade ega veelgi vähem ema kohta, kuna eriti viimasest on meil väga hästi teada, et ta oli üks nendest, kes Jumala sõnast kinni hoidis,

⁸ Viimases eestikeelses tõlkes küll: «Mida see tähendamissõna tähendab?» (vrd Lk 8:9)

selle oma südamesse tallele pani ja selle üle järjepidevalt mõtiskles (vrd Lk 2:19.51). Vastupidi: enesestmõistetavalt oma emasse sügava austusega suhtudes tõi Jeesus ta kuulajatele eeskujuks ning julgustas neid, et nemadki võivad kuuluda samasse Jumala pere «siseringi», kui nad võtavad Tema ja Ta sõna vastu samasuguse pühendumisega, nagu seda tegi Maarja.

Mis on see sajakordne vili, mida kannavad need, kes sõna kauni ja hea südamega kuulevad ning sellest kinni peavad? Vastuse leiame teeäärsete juurest, kelle südamest kurat sõna ära võtab, et nad «ei usuks ega pääseks» (Lk 8:12). Luuka evangeeliumis kasutatakse sõna $\sigma\acute{\omega}\zeta\omega$ – «päästma», «pääsema» – eeskätt haigete tervendamise puhul. Siiski annab Jeesus sellele sõnale ka lunastusloolise tähenduse, öeldes, et «Inimese Poeg on tulnud otsima ja päästma kadunut» (Lk 19:10). Jeesus on Päästja ($\sigma\omega\tau\eta\rho$ – Lk 2:11), kes on tulnud, et päästa mitte iseennast, vaid teisi (vrd Lk 23:35), ning selleks, et saada Temas päästetud, on vaja Ta vastu võtta ja Temast kindlalt kinni hoida, laskmata ennast ja oma usku Temasse ükskõik millel eksitada, muserdada ega lämmatada.

Jutluseks

Sexagesima ehk eelpaastuaja teise pühapäeva teemaks on EELK Kirikukäsiraamatu järgi «Jumala sõna külv». Teema lähtub eeskätt kirikukäsiraamatu lugemiskava esimese lugemisaasta (ühtlasi vanakiriklikust) Evangeeliumist (Lk 8:4–15), milleks on Jeesuse tähendamissõna külvajast.

Üllataval kombel ei loeta ühelgi lugemisaastal (ei *Sexagesima* pühapäeval ega ühelgi muul kirikuaasta pühapäeval) *Sexagesima* vanakiriklikku Epistlit (2Kr 11:19–12:9), milles apostel Paulus kirjeldab oma nõtrust ja Jumala armu suurust. Selle asemel loetakse esimesel lugemisaastal Epistli asemel Apostlite tegude raamatust lõik Pauluse ja tema kaaslaste jõudmisest Euroopasse ning purpurimüüja Lüüdia ristimisest Filippis (Ap 16:9–15), mis jällegi puudub vanakiriklikus leksionaaris.

Esimese lugemisaasta Vana Testamendi lugemiseks (Js 55:6–11) on üleskutse otsida Issandat ja pöörduda Tema poole, jätta maha ülekohtus, otsida andestust ning käia Issanda teid, järgides Tema sõna ja lastes sellel endas head vilja kanda, teades, et Jumala sõna külv ei lähe mitte kunagi tühja.

Kõiki kolme pühakirjalugemist ühendab kindel usk, et Jumala sõna seeme kannab vilja, ning veendumus, et seda tuleb külvata kõikjale – ka sinna, kuhu selle külvamine võib inimliku arusaama järgi tunduda ebamõistlikuna. Jumal on helde ja suuremeelne ning annab kõigile võimaluse evangeeliumi sõna kuulda ja vastu võtta ning sellest kinni hoides päästetud saada. See ei tähenda, et kõik, kes on Jumala sõna kuulnud, ilmtingimata pääseksid – põhjuseid, miks seda paraku ei juhtu, on, nagu Jeesus külvaja tähendamissõnas näitab, mitmesuguseid –, ent keegi ei jää päästest ilma põhjusel, nagu tahaks Jumal ta sellest ilma jätta.

Evangeeliumile jutlustades on võimalik võtta aluseks Jeesuse enda seletus külvaja tähendamissõnale, illustreerides seda eluliste näidetega, millest ei tohiks puudust olla. Teine võimalus on keskenduda Jeesusele endale kui Jumala lihaksaanud Sõnale, kes on tulnud, et seemnena maasse langedes meie eest surra ning neile, kes Ta vastu võtavad, Temasse usuvad ja Temast kinni hoiavad, igavest elu kinkides rohket vilja kanda. Viimasest lähenemisviisist lähtudes võib jutluse ehitada üles näiteks järgmiste punktidenä:

1. Jeesus pühendus oma avaliku tegevuse esimesel poolel eeskätt rõõmusõnumi kuulutamisele Jumala kuningriigi saabumisest – sellest, et iidset töötused on täide läinud ning kätte on jõudnud Issanda meelepärane aasta, mil pääsevad vabaks kõik vangid ja rõhutud. Oma sõnade kinnituseks tervendas Jeesus haigeid, ajas välja kurje vaimu ning kuulutas meelearandust ja pattude andeksandmist. Jeesuse tunnus kasvas kiiresti ja Tema ümber kogunesid lisaks lähematele jüngeritele suured rahvahulgad, kes tahtsid kuulda Tema kõnet ja saada osa Tema imetegudest.
2. Seda nähes kõneles Jeesus rahvahulkadele tähendamissõna külvajast – näidates seeläbi, millisen Ta näeb oma missiooni: Ta on otsekui külvimees, kes puistab seemet heldelt, inimlikust vaatenurgast lausa hoolimatult, kõikjale, kuhu ta läheb, mis sellest, et ta teab, kui ehamõistlik see tundub, sest igaüks saab, aru, et nii mõneski kohas läheb külvatud seeme lihtsalt raisku. Tõsi, seda, kas Jumala seeme läheb raisku või mitte, on meil, inimestel, võimatu ütelda – Jumal võib ka kividest Aabrahamile lapsi äratada (Lk 3:8) ning Tema sõna ei lähe Tema juurde tagasi tühjalt, vaid saadab korda, milleks see on läkitatud (Js 55:11). Meie asi ei ole otsustada teiste inimeste üle, küll aga küsida ausalt iseenda käest, milline pinnas me oleme ning kuivõrd meisse külvatud seeme idaneb, tärkab ja vilja kannab.
3. Seemneks, mille vastuvõtmine ja millest usu ammutamine meid päästab, ei ole mitte ainult kuulutatud ja kuuldu Jumala sõna, vaid viimselt on selleks Seemneks meie Issand ja Õnnistegija ise. Tema on Jumala lihaksaanud Sõna, kes on tulnud taevast, et anda ennast meie eest, meie päästmiseks. Ta on nisuiva, mis on langenud maasse ja surnud, et kanda rohket vilja – igavese elu vilja ka meile, kui me Ta vastu võtame, Temasse usume ja Temast kinni hoiame. Muidugi peame võtma tõsiselt hoiatuse, mis külvaja tähendamissõnas kõlama jäävad: meis peab olema piisavat sügavust juurdumiseks, me peame kasutama Jumala poolt kirikule kingitud armuvahendeid meisse istutatu kastmiseks ja toitmiseks, me ei tohi lasta ennast lämmatada muredel, elumõnudel, rikkusel ega millelgi muul, mis võib meid Jumalast lahti kiskuda. Jumal on teinud kõik meie heaks – Ta on andnud oma ainusündinud Poja, et me ei hukkuks, vaid et me kannaksime Teda vastu võttes ja ise Temasse juurdudes sajakordselt vilja igaveseks eluks.